EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.7.27
KOM(2010)404 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Šaunamųjų ginklų kopijų teikimas rinkai

Ši ataskaita parengta remiantis Tarybos direktyvos 91/477/EEB dėl ginklų įsigijimo ir laikymo kontrolės su pakeitimais, padarytais 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/51/EB, 17 straipsniu.

1. DIREKTYVA 2008/51/EB, IŠ DALIES KEIČIANTI DIREKTYVĄ 91/477/EEB, IR ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ KOPIJŲ KLAUSIMAS

1.1. Šaunamųjų ginklų kopijų problema, iškilusi dirbant teisinį darbą prieš priimant Direktyvą 2008/51/EB, didžia dalimi susijusi su saugumo klausimų įtraukimu į direktyvą, kuri iš pradžių tebuvo skirta supaprastinti civilinio naudojimo šaunamųjų ginklų judėjimo tvarką vidaus rinkoje, užtikrinant būtinas saugumo garantijas.

1.2. Vis dėlto Europos Parlamente diskutuodami dėl pakeistos direktyvos kai kurie Parlamento narių kviesti policijos ekspertai išaiškino, kaip, pavyzdžiui, signalinius pistoletus (arba šaudyti tuščiais šoviniais skirtus šautuvus), būtų galima panaudoti kriminaliniais tikslais, nusikaltėliams juos perdarius į tikrus ginklus.

Tiesioginė šios problemos pasekmė – į pakeistoje direktyvoje pateiktą šaunamojo ginklo apibrėžtį, beveik pažodžiui cituojamą iš „Šaunamųjų ginklų protokolo“[1], įeina bet koks daiktas, „*kuris gali būti perdarytas taip, kad degiojo propelento varomąja jėga iš jo gali būti paleistas užtaisas, kulka ar sviedinys, jei šis daiktas turi šaunamojo ginklo išvaizdą ir dėl savo konstrukcijos arba medžiagos, iš kurios jis pagamintas, gali būti taip perdirbtas*“.

1.3. Todėl direktyva netaikoma kitiems produktams, turintiems šaunamojo ginklo išvaizdą, tokiems kaip šaunamųjų ginklų kopijos, kurių apibrėžtis šioje direktyvoje nepateikta.

[1] Protokolas prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių bei komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildantis Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, http://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/255e.pdf.

2. ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ KOPIJOS. SKIRTINGOSE VALSTYBĖSE NARĖSE SUPRANTAMA SKIRTINGAI

2.1. „Šaunamųjų ginklų protokole“ nustatytoje šaunamojo ginklo apibrėžtyje nepateikta kriterijų, kurie būtų iš tikrųjų naudingi šiai ataskaitai: į 3 straipsnyje pateiktą šaunamojo ginklo apibrėžtį pagal panašumą į šaunamąjį ginklą įeina tik daiktai, kurie gali būti „*lengvai perdirbti tuo tikslu“*.

2.2. Skirtingose valstybėse narėse terminas „kopijos“ taikomas gana skirtingiems daiktams ir juo nusakomas labai įvairus pobūdis, sudėtingumas ir pavojaus lygis; todėl daugelis daiktų daugiau ar mažiau gali būti laikomi šaunamųjų ginklų kopijomis. Iš tikrųjų šaunamojo ginklo terminas gali būti naudojamas daiktams nuo paprasto į šaunamąjį ginklą panašaus daikto iki tikro šaunamojo ginklo apibrėžti.

2.3. Kiti terminai taip pat gali reikšti „kopiją“: reprodukcija, imitacija, replika. Todėl tikslinga surašyti daiktus, kurie dėl visuotino naudojimo daugiau ar mažiau galėtų būti laikomi kopijomis.

2.4. Tam tikruose teisės aktuose kopijos terminas naudojamas ginklams, kurių konstrukcija yra identiška (vienoda išvaizda ir savybės) originaliam šautuvui, apibūdinti. Žinoma, kad patyrę meistrai skirtingose pasaulio vietose gali kopijuoti, t. y. „klonuoti“ ginklą pagal originalų pavyzdį. Aišku, jeigu šie ginklai pagaminti ne pagal gamybos patentą ir nesilaikant visų (nacionalinių ar Europos) reikalavimų, jų gamyba, laikymas ir juo labiau naudojimas yra visiškai neteisėti.

2.5. Kitos kopijos taip pat yra savotiški tikrų ginklų „klonai“. Tačiau nuo pirmųjų jos skiriasi tuo, kad yra laikomos „inertiškais“ arba kartais dekoratyviniais ginklais ar padirbiniais. Rėmas gali būti iš metalo ar plastiko, svoris panašus ar daug mažesnis, tačiau bet kokiu atveju šie daiktai visiškai netinkami šaudyti ar užtaisyti šaudmenimis. Šiuos daiktus ypač vertina tikri kolekcininkai.

2.6. Pagal specialią verslo licenciją tam tikri pistoletai (daugiausia tai rankiniai ginklai), kurie yra tikri šaunamieji ginklai, nebelaikomi šaunamaisiais ginklais. Pavyzdžiui, tikro šautuvo gamintojas galės parduoti savo gamybos licenciją kitam gamintojui, kuris pagamins tikrą ir teisėtą minėto modelio kopiją, kuri nebebus šratinis pistoletas ir (arba) nebebus skirta šaudyti tuščiais šoviniais ar duoti signalą.

2.7. Iš tikrųjų signaliniai šautuvai dažnai gali būti gana tikroviška šaunamųjų ginklų imitacija (ir visiškai nebūtina kopijuoti konkretų modelį). Nuolatinės tarptautinės rankinių šaunamųjų ginklų bandymo komisijos[2] (CIP) teigimu, signaliniais šautuvais laikomi visi rankiniai aparatai, kurie nėra suprojektuoti šaudyti kietaisiais šaudmenimis. Taigi signaliniu šautuvu galima šaudyti tuščiomis, dujinėmis, ašarinėmis kulkomis.

---

[2] Nuolatinė tarptautinė rankinių šaunamųjų ginklų bandymo komisija (CIP) yra tarptautinė organizacija, vienijanti 13 valstybių, iš kurių 11 priklauso Europos Sąjungai.

3. KITI Į ŠAUNAMUOSIUS GINKLUS PANAŠŪS PRODUKTAI, BET DAŽNIAUSIAI NELAIKOMI KOPIJOMIS

3.1. Daugiau ar mažiau tikroviškos šaunamųjų ginklų imitacijos naudojamos palyginti neseniai atsiradusioms pramogoms arba laisvalaikio pomėgiams, pavyzdžiui, šratasvydžiui (angl. *airsoft*). Tai laisvalaikio užsiėmimas arba tiesiog žaidimas, kuriame dažniausiai rungiasi dvi komandos, o žaidėjai turi dujines ar pneumatines ginklų kopijas (dažniausiai iš plastiko), šaudančias plastikiniais 6 arba 8 mm šratais. Jų kinetinė energija dažniausiai būna 2–7 džauliai.

3.2. Kartais šratiniai šautuvai gali būti panašūs į tikrus ginklus (bet jie nebūtinai yra konkretaus modelio imitacija). Jie šaudo šoviniais su šratais iš plieno, švino arba gumos. Šratasvydžio šautuvo ir dujinio šautuvo veikimo principas yra vienodas, o pagrindinis skirtumas – naudojami šoviniai.

3.3. Kiti daiktai gali būti kuo nors panašūs į šaunamuosius ginklus, bet imitacija gali ir nebūti labai tikroviška: tokie yra, pavyzdžiui, dažasvydžio ginklai. Dažasvydis yra žaidimas, žaidžiamas uždarose gamtos ar miesto aikštelėse, kur susitinka priešiškų komandų žaidėjai, apsiginklavę dažų turinčiais šratais užtaisytais dujiniais ar pneumatiniais ginklais. Iššaunamų dažų turinčių šratų kinetinė energija būna 10–13 džaulių.

3.4. Yra daiktų, turinčių tam tikrų panašumų į tikrus šaunamuosius ginklus, tokius kaip koviniai pistoletai arba signaliniai šautuvai.

3.5. Kai kurių šalių terminijoje terminas „kopija“ taikomas senovinių ginklų reprodukcijoms: šie daiktai daugiau ar mažiau tiksliai (kartais visiškai) atitinka istorinių ginklų pavyzdžius: pasitaikius progai jie pasiskolinami iš muziejų ir nukopijuojami, kad būtų parduoti kolekcininkams.

3.6. Galiausiai primintina, kad konkrečioje direktyvoje išaiškinta, kaip atskirti šaunamojo ginklo „kopiją“ nuo žaislo. Iš tikrųjų, pagal Direktyvos 88/378/EEB I priedo 20 punktą *„tikslios tikrų šaunamųjų ginklų kopijos“* negali būti laikomos žaislais[3]. Ši išimtis bus patikslinta ir išplėsta nauja Direktyva 2009/48/EB, kuria panaikinama Direktyva 88/378/EEB ir kuri turi būti perkelta į nacionalinę teisę iki 2011 m. sausio 20 d.

4. ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ KOPIJOS. KAI KURIE BENDRI EKONOMINIAI ASPEKTAI

4.1. Eurostato duomenimis, spyruokliniai, pneumatiniai arba dujiniai šautuvai ir lazdos priskiriami tai pačiai statistinei kategorijai[4].

4.2. Atsižvelgiant į šios kategorijos ES gamybą, per pastaruosius penkerius metus matyti palyginti pastovi tendencija, o vidutinė produkcijos vertė 2008 m. sudarė apie

---

[3] Direktyvos 88/378/EEB 1 straipsnis: „Ši direktyva yra taikoma žaislams. „Žaislas“ reiškia bet kokį gaminį ar medžiagą, sukonstruotą arba aiškiai skirtą žaisti vaikams iki 14 metų.

[4] Eurostato statistikoje skiriamos kategorijos „Šaunamieji ginklai“ ir „Kiti ginklai“. Šaunamieji ginklai – revolveriai ir pistoletai, medžiokliniai šautuvai, graižtviniai šautuvai, karabinai ir per laibgalį užtaisomi ginklai (išskyrus karinio naudojimo ginklus). *Kiti ginklai – spyruokliniai, pneumatiniai arba dujiniai šautuvai ir pistoletai bei lazdos (išskyrus karinio naudojimo ginklus).*

190 mln. EUR. Atrodo, kad gamybos apimtis šiek tiek didėja – 2008 m. pagaminta milijonas vienetų. Turimais statistiniais duomenimis, 4 pagrindiniai Europos Sąjungos gamintojai yra Vokietija (čia labai daug šaulių mėgėjų – licencijas turi apie 1,7 mln. šaulių), Italija, Jungtinė Karalystė ir Ispanija.

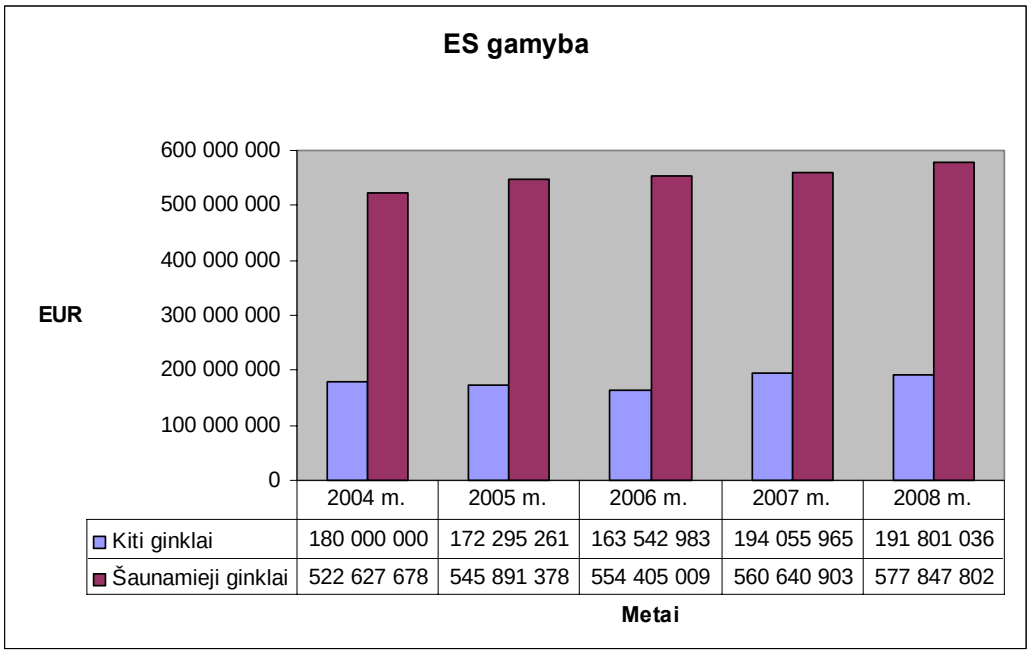

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.
Kiti ginklai	180 000 000	172 295 261	163 542 983	194 055 965	191 801 036
Šaunamieji ginklai	522 627 678	545 891 378	554 405 009	560 640 903	577 847 802

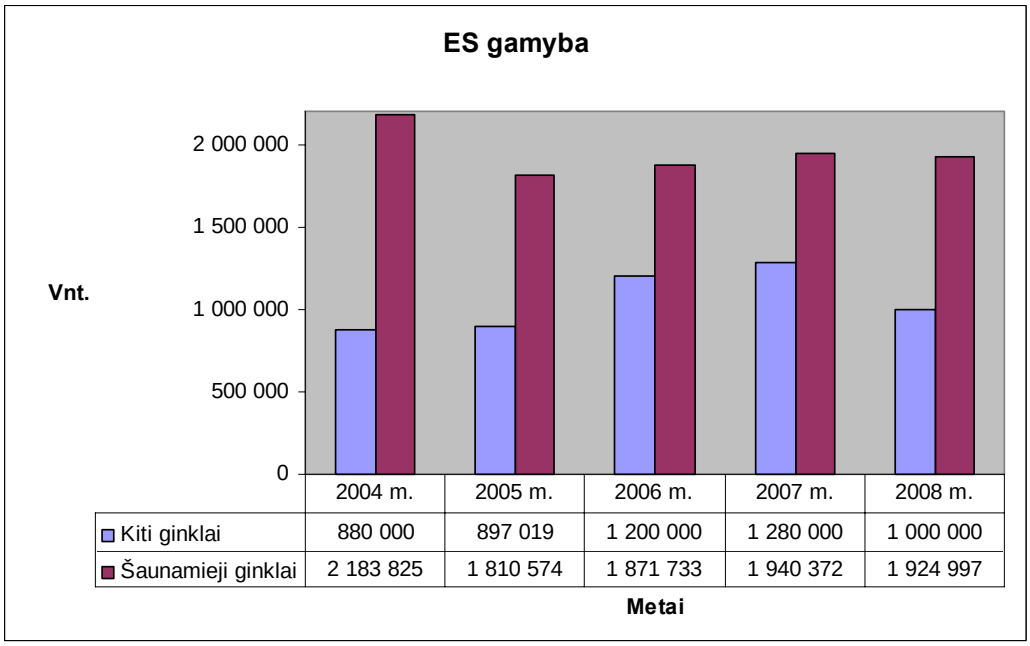

	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.
Kiti ginklai	880 000	897 019	1 200 000	1 280 000	1 000 000
Šaunamieji ginklai	2 183 825	1 810 574	1 871 733	1 940 372	1 924 997

4.3. Importas į Europos Sąjungą iš trečiųjų šalių 2008 m. siekė 50 mln. EUR. Vėlgi Eurostato duomenimis, pagrindiniai Europos rinkos tiekėjai yra Kinija, Jungtinės Valstijos, Taivanas ir Japonija. Taip pat pažymėtina, kad gana daug šratinių ir signalinių šautuvų pagaminama Turkijoje ir Rusijoje.

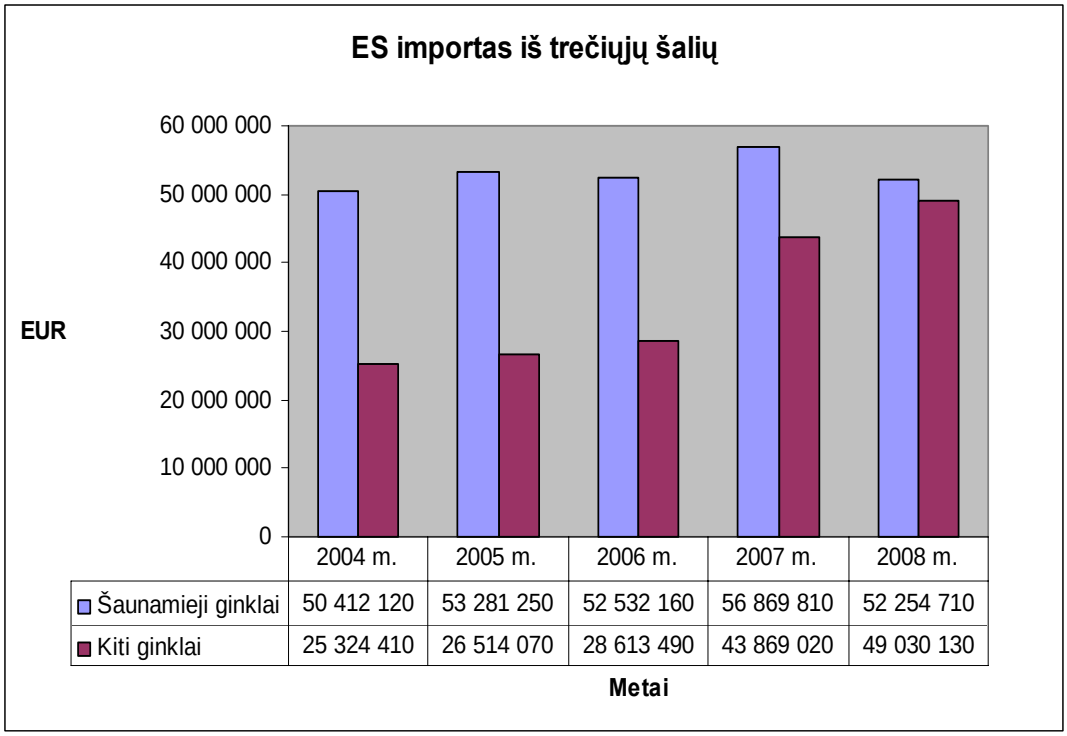

Eksportas iš Europos Sąjungos į trečiąsias šalis siekia beveik 55 mln. EUR. Daugiausia eksportuojama į Jungtines Valstijas, Rusiją, Jungtinius Arabų Emiratus, Saudo Arabiją ir Ukrainą.

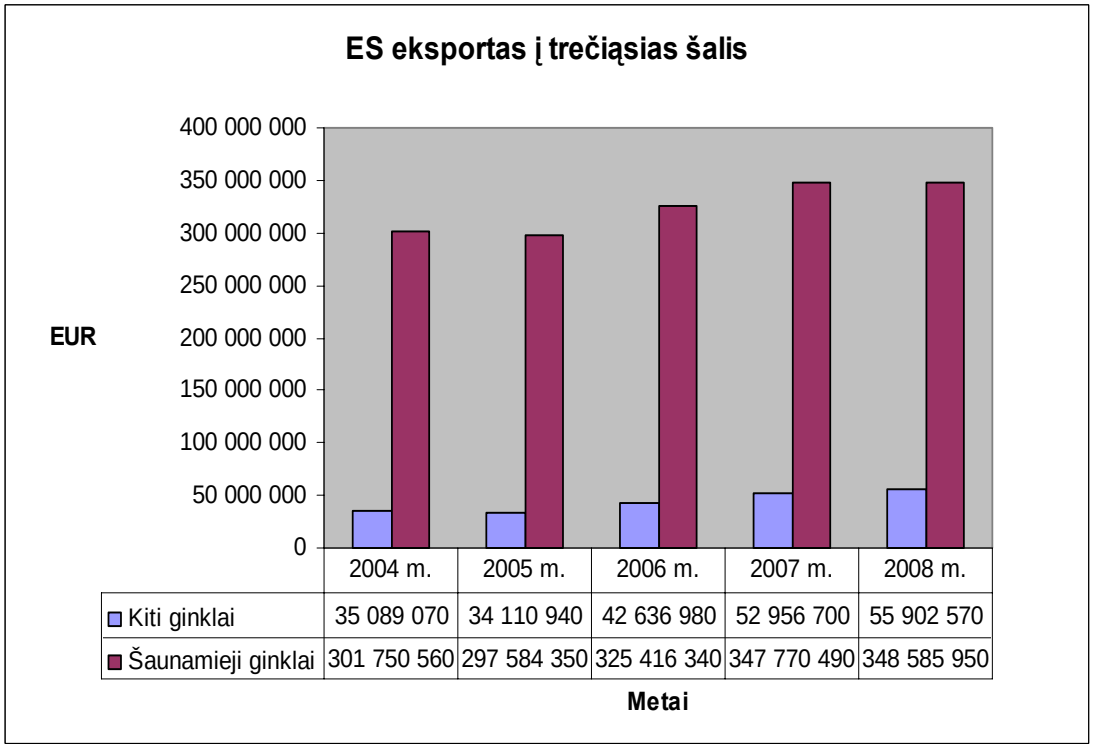

4.4. Europos Sąjungos vidaus prekybos vertė 2008 m. beveik nesikeitė ir sudarė apie 53 mln. EUR. Pagrindinės tiekėjos yra Vokietija ir Ispanija. Pagrindinės pirkėjos – Prancūzija, Čekija ir Italija.

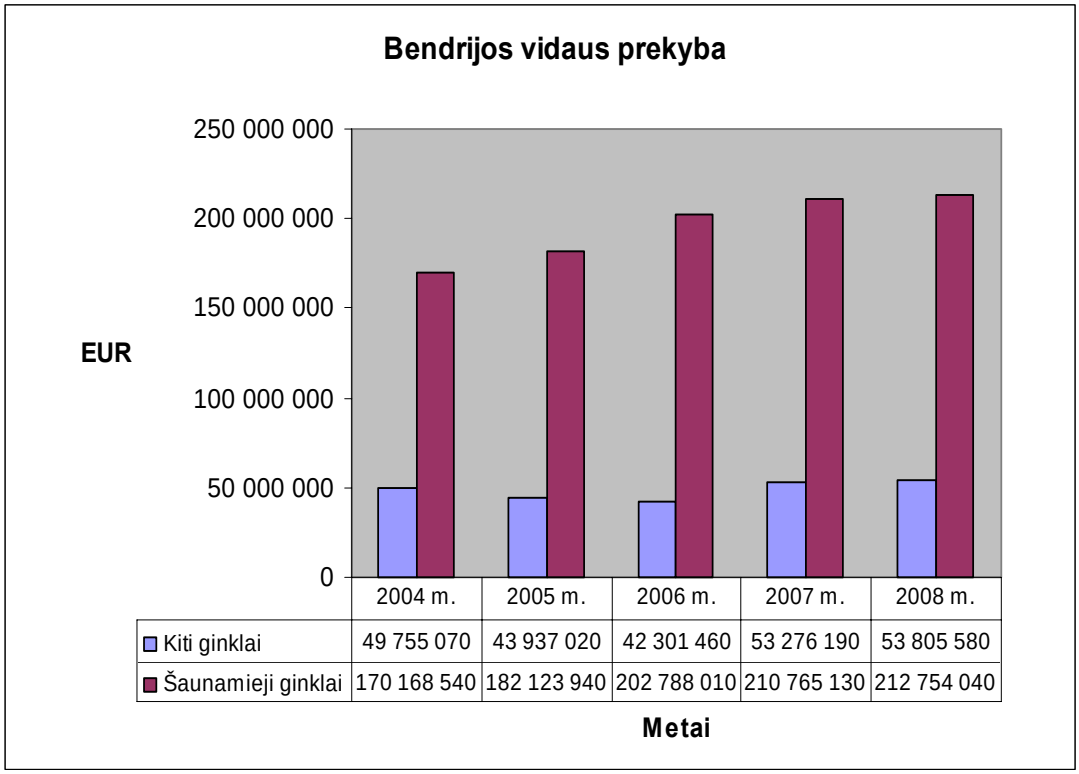

5. KOMISIJOS TARNYBŲ PARENGTAS KLAUSIMYNAS DĖL ŠAUNAMŲJŲ GINKLŲ KOPIJŲ

5.1. Siekdamos kuo tiksliau suprasti šaunamųjų ginklų kopijų problematiką, Komisijos tarnybos parengė klausimyną, kurį 2009 m. liepos mėn. išsiuntė visoms valstybėms narėms.

5.2. Pateikta įvairiausių šios srities klausimų, ypač daug dėmesio skiriant šiems aspektams:

(a) saugumo arba policijos administravimo aspektams (policijos nusikaltimų ir teisės pažeidimų naudojant ginklų kopijas statistika, draudimas nešioti ar viešai rodyti ginklus ir pan.);

(b) teisės ir reglamentavimo aspektams, siekiant išsiaiškinti, kurių valstybių narių teisės aktuose jau nurodomos šaunamųjų ginklų kopijos ir kokios nuostatos joms taikomos tokiu atveju (teikimas rinkai, šių nuostatų taikymas importuojamoms ir iš kitų valstybių narių perduodamoms ginklų kopijoms ir pan.);

(c) ekonomikos aspektams, siekiant įvertinti kopijų svarbą ekonomikai;

(d) aspektams, susijusiems su galimu kopijų perdirbimu, kaip antai, ar nustatytos draudimo perdirbti normos arba tvarka, taikomos gamybai ir (arba) išleidimui į apyvartą.

5.3. Visos valstybės narės atsakė į klausimyną, be to, buvo surengta susitikimų su už šiuos klausimus atsakingomis administracinės valdžios institucijomis (daugiausia su Vidaus reikalų ar Teisingumo ministerijomis) ir su pramonės atstovais,

mažmenininkais bei socialinių ir profesinių kategorijų, kurioms Direktyvos 91/477/EEB pakeitimai aktualiausi, atstovais.

5.4. Galiausiai šiuo klausimynu atliktos valstybių narių apklausos rezultatų santrauka valstybių narių atstovams pateikta per antrą Direktyva 2008/51/EB sukurtos kontaktinės grupės posėdį, įvykusį 2010 m. kovo 8 d. Briuselyje

6. VALSTYBIŲ NARIŲ KLAUSIMYNO ATSAKYMAI, SUSKIRSTYTI Į TRIS GRUPES

6.1. Pirmai grupei priskirtos valstybės narės, į kurių teisės aktus kopijos sąvoka neįtraukta arba ne visai įtraukta, t. y. Liuksemburgas, Graikija, Latvija, Estija, Danija, Kipras, Slovėnija, Bulgarija ir Suomija. Šioms valstybėms narėms būdingi šie ypatumai:

– dėl kopijų naudojimo jose nekyla didelio masto viešosios tvarkos problemų;

– minėtieji produktai neskirstomi pagal jų galią džauliais;

– dėl to valstybės narės nepraranda galimybės tam tikromis aplinkybėmis priimti labai konkrečių viešosios tvarkos ar administracinės policijos priemonių, pavyzdžiui, uždrausti laikyti ar viešose vietose rodyti šaunamuosius ginklus imituojančius daiktus.

6.2. Antrai grupei priskirta 15 valstybių narių, t. y. Prancūzija, Rumunija, Austrija, Belgija, Čekija, Ispanija, Vengrija, Airija, Italija, Malta, Lietuva, Lenkija, Slovakija, Švedija ir Vokietija. Šių valstybių narių teisės aktuose šaunamųjų ginklų kopijos (arba reprodukcijos) sąvoka gali būti tikslesnė, bet nebūtinai jose turi būti pranešta apie konkrečias ar svarbias problemas. Be to, paminėtina, kad:

– skiriamoji linija tarp to, kas laikoma kopija, ir to, kas būdingiau tikrų šaunamųjų ginklų teisės aktų taikymo sričiai (pavyzdžiui, deklaravimo, leidimų išdavimo ir transportavimo tvarka), dažnai tėra džauliais išreikštas skirtumas;

– dažnai riba laikomas 7,5 džaulių žymuo, tačiau šaunamuosius ginklus reglamentuojantys teisės aktai gali būti taikomi ir nuo 1 džaulio, ir tik nuo 17 džaulių;

– pasirinkta riba (1, 7,5, 17 J) nebūtinai reiškia, kad šią ribą viršijančioms kopijoms (visais atžvilgiais) ir tikriems šaunamiesiems ginklams taikomi vienodi apribojimai; taigi teisės aktų taikymas šaunamiesiems ginklams gali tiesiog reikšti, kad parduodant kopiją būtina tai deklaruoti arba gauti tam leidimą arba paprasčiausiai, kad jos negalima parduoti nepilnamečiams;

– siekiant užtikrinti, kad ši riba nebūtų viršijama, gali būti taikomos papildomos priemonės. Pavyzdžiui, Vokietijos atveju kaip papildoma kontrolės priemonė taikomas konkrečios organizacijos (*Physikalish-Technische Bundesantalt*) įspaudas[5], kuris gaminant turi būti įspaudžiamas į tam tikrų tipų signalinius

[5] Apskritime įspaustos raidės PTB.

šautuvus. Įspaudu užtikrinama, kad signalinio šautuvo galia neviršija šalyje nustatytos 7,5 J ribos.

6.3. Trečią grupę sudaro trys valstybės narės (Portugalija, Nyderlandai ir Jungtinė Karalystė), kurių teisės aktuose siekiama nustatyti griežtesnę reglamentavimo sistemą, pagal kurią būtų apibrėžiamos kopijos (reprodukcijos, „tikroviškos imitacijos“). Be to, šių valstybių narių reiškiamas susirūpinimas dėl tam tikrų kopijų perdirbimo ir jų teikimo rinkai yra nevienodas:

– Nyderlandų teisės aktuose draudžiama parduoti ir teikti rinkai tam tikras šaunamųjų ginklų kopijas, nesvarbu, ar iš jų galima šaudyti šoviniais ir ar jos gali būti perdarytos į tikrus šaunamuosius ginklus, ar ne; šiomis aplinkybėmis nenuostabu, kad muitinė ar policija nerimauja dėl to, kad jų gyventojai tokio tipo produktus perka kaimyninėse šalyse;

– Jungtinėje Karalystėje ir Portugalijoje reikalaujama, kad tam tikros kopijos būtų konkrečių spalvų: Jungtinėje Karalystėje – tikroviškos šaunamųjų ginklų kopijos (angl. *realistic imitation firearms*), o Portugalijoje – laisvalaikio pramogoms naudojamos kopijos (dažniausiai dažasvydžio ar šratasvydžio šautuvai), siekiant išvengti bet kokios su tikrais šaunamaisiais ginklais susijusios painiavos; šiuo atveju pavojingumo kriterijumi laikoma ne galimybė šaudyti kulkomis ir ne galimybės perdaryti kopiją lygis, bet imitacijos tikslumo ar tikroviškumo lygis, palyginti su tikru ginklu;

– be to, Jungtinė Karalystė ypač nerimauja dėl to, kad dažniausiai kaimyninėse šalyse tam tikrų signalinių šautuvų, kurie, kaip manoma, gali būti neteisėtai perdaryti, teikimas rinkai reglamentuojamas ne taip griežtai. Kadangi Jungtinės Karalystės rinkai tokius signalinius šautuvus teikti (taigi ir importuoti) draudžiama, šio draudimo vykdymo kontrolei užtikrinti reikalingi papildomi atsakingų institucijų veiksmai.

7. PAGAL KLAUSIMYNĄ NUSTATYTI SVARBIAUSI DALYKAI

7.1. Pirmiausia pasakytina, kad pačioms administracinėms institucijoms ne visada lengva suvokti statistinę tikrovę, ypač susijusią su apyvartoje esančių ginklų skaičiumi arba su grėsme turto ir asmenų saugumui, kylančia arba galinčia kilti naudojant ginklų kopijas[6].

7.2. Vis dėlto atrodo, kad daugeliu atvejų, apie kuriuos pranešė valstybės narės, saugumo problemos susijusios su neteistu signalinių šautuvų perdirbimu, kad iš jų būtų galima šaudyti tikromis kulkomis. Nenustatyta, kad dėl senovinių ginklų arba tokių daiktų reprodukcijos kiltų grėsmė turto ir asmenų saugumui.

7.3. Atsakymuose nurodoma, kad daiktu, kuris yra tikroviška šaunamojo ginklo imitacija (pistoletą ar revolverį imituojantis padirbinys), galima sukelti baimę, jis taip pat gali

[6] Išskyrus Nyderlandus, kurie turi tikslią, nors ir ne taip tiksliai apibrėžtų daiktų, klasifikuojamų kaip „panašūs“ (angl. *look-a-likes*), statistiką, ir Jungtinę Karalystę, kur 2007–2008 m. pranešta apie maždaug 1 500 nusikaltimų ir pažeidimų, padarytų naudojant „tikroviškas“ ar ne tokias tikroviškas ginklų imitacijas.

būti naudojamas darant nusikaltimą. Žinoma, taip naudodamas padirbinį pažeidėjas rizikuoja dar labiau, nes yra galimybė, kad priešinantis bus panaudoti ginklai, pavyzdžiui, policijos pareigūnai panaudos ginklus, jų manymu, teisėtai savigynai.

7.4. Vis dėlto neteisėto signalinių šautuvų perdirbimo atvejai arba bendriau – kopijų naudojimas gąsdinimui turint piktų ketinimų ar užpuolimams turi būti nagrinėjami, atsižvelgiant į gana didelį signalinių šautuvų (arba šautuvų, iš kurių galima šaudyti tuščiais šoviniais) skaičių Europos Sąjungoje. Jeigu prie šių kategorijų būtų priskirti šratasvydžio šautuvai, kaip tai daroma Vokietijoje, turimų ginklų ir jų kopijų skaičius apytikriai siektų 15–18 mln.

7.5. Be to, pažymėtina, kad tam tikros kopijos (ypač signaliniai šautuvai) kartais gali būti naudojamos savigynai; todėl kopijos turėtojas, daugiau ar mažiau pagrįstai besirūpinantis savo paties saugumu, gali pasiduoti pagundai neprašyti leidimo nešioti tikrą ginklą arba dar blogiau – neteisėtai įsigyti tikrą ginklą.

7.6. Daugelyje Europos Sąjungos šalių tokio tipo daiktai negaminami, jose nepranešama apie jokias dideles problemas ir nėra informatyvių statistinių duomenų apie šaunamųjų ginklų kopijų turėtojus.

7.7. Nedaug valstybių narių, visų pirma tų, kurių teisės aktų reikalavimai jau yra labai griežti, kartais praneša nerimaujančios dėl šaunamųjų ginklų kopijų judėjimo tarp valstybių. Be to, tam tikri ne Europos Sąjungoje pagaminti signaliniai pistoletai ypač kelia nerimą, nes jie gaminami taip, kad juos būtų galima labai lengvai perdirbti, t. y. jie gali būti pritaikyti šaudyti tikromis kulkomis.

7.8. Taip pat pažymėtina, kad Nuolatinę tarptautinę rankinių šaunamųjų ginklų bandymo komisiją (CIP) sudarančios valstybės narės, kuriose yra didžioji dalis Europos Sąjungos gamintojų, signaliniams šautuvams jau taiko tipo nustatymo, tipo patvirtinimo, atitikties pagrindiniams matmenims, atsparumo ir veikimo saugos bandymus.

8. KOPIJŲ TURĖTOJAI

8.1. Kopijų turėtojai save tik labai menkai tapatina su klasikinių šaunamųjų ginklų naudotojais – dažniausiai medžiotojais, šauliais sportininkais ir kitų kategorijų šaunamųjų ginklų turėtojais, kaip ir, žinoma, su šaunamųjų ginklų gamintojais ir mažmenininkais.

8.2. Antrą kopijų turėtojų grupę sudaro ginklų arba jų reprodukcijų kolekcininkai, nesvarbu, ar tie ginklai senoviniai, ar ne. Pažymėtina, kad nemažai kolekcininkų renka signalinius šautuvus, imituojančius tikrus šaunamuosius ginklus. Todėl šiai grupei gali būti taikomos, jei yra, kopijas reglamentuojančios nacionalinės nuostatos.

8.3. Mažmenininkai tikriausiai yra ta socialinė ir profesinė grupė, kuriai prekybą kopijomis reglamentuojantys nacionaliniai teisės aktai turi didžiausios įtakos. Kai kuriose šalyse prekiauti kopijomis gali tik profesionalūs ginklakaliai arba kopijų bent jau negalima pardavinėti žaislų parduotuvėse.

9. IŠVADOS

9.1. Pažymėtina, kad devyniose valstybėse narėse kopijos sąvoka į teisės aktus neįtraukta arba ne visai įtraukta ir dėl kopijų naudojimo jose nekyla didelių viešosios tvarkos problemų, o penkiolikoje kitų valstybių narių nepranešama apie ypatingas ar dideles problemas perduodant ar importuojant kopijas iš kitų šalių. Tik kelios valstybės narės, kurių kopijas reglamentuojantys nacionaliniai teisės aktai yra griežtesni, kartais išreiškia susirūpinimą dėl šaunamųjų ginklų judėjimo tarp valstybių. Šiomis sąlygomis belieka nurodyti, kad, suderinus visų Europos Sąjungos šalių kopijas reglamentuojančius nacionalinius teisės aktus, vidaus rinka veiktų geriau, šalinant kliūtis prekėms laisvai judėti arba naikinant konkurencijos iškraipymus.

9.2. Be to, valstybės narės jau iš tikrųjų dažnai gali veikti savo nuožiūra, nustatydamos kopijų teikimo rinkai ir naudojimo tvarką[7]. Šios kopijų teikimo rinkai ir naudojimo nacionalinės taisyklės turi atitikti laisvo prekių judėjimo principą (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 34–36 straipsniai) ir, žinoma, nepažeisti jokių konkrečių galiojančių policijos bendradarbiavimo priemonių. SESV 34 straipsnyje draudžiamos nacionalinės priemonės, kuriomis tiesiogiai ar netiesiogiai trikdoma arba gali būti trikdoma prekyba Bendrijos viduje. Šiuo atžvilgiu vienos valstybės narės teisės aktai, kuriais draudžiama importuoti, gaminti, parduoti arba naudoti šaunamųjų ginklų kopijas, gali būti kliūtis prekiauti pagal SESV 34 straipsnį.

9.3. Vis dėlto aišku, kad pagal SESV 36 straipsnį toks reglamentavimas gali būti pateisinamas su visuomenės saugumu ar žmonių sveikatos ir gyvybės apsauga susijusiomis priežastimis, nors ir su sąlyga, kad minėtos nuostatos neprieštarautų proporcingumo principui. Visų pirma, neturi būti galima pasiekti norimą tikslą priemonėmis, kuriomis prekyba Bendrijos viduje ribojama ne taip griežtai.

9.4. Todėl sprendžiant dėl priemonės proporcingumo būtina atsižvelgti į įvairius šaunamųjų ginklų kopijų aspektus: visų pirma, būtina išnagrinėti, ar draudimas yra besąlygis, ar yra nukrypti leidžiančių nuostatų, draudimo kopijas parduoti nepilnamečiams ir prekiauti jomis internetu apribojimų ar tiesiog nuotolinės prekybos draudimo apribojimų, draudimo naudoti ar rodyti kopijas viešose vietose apribojimų.

9.5. Be to, laisvas šaunamųjų ginklų kopijų judėjimas Europos Sąjungoje taip pat numatytas 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 764/2008, nustatančiu procedūras, susijusias su tam tikrų nacionalinių techninių taisyklių taikymu kitoje valstybėje narėje teisėtai parduodamiems gaminiams, ir panaikinančiu Sprendimą Nr. 3052/95/EB[8]. Šis reglamentas taikomas nuo 2009 m.

---

[7] Šiuo atveju pažymėtina, kad Direktyvos 91/477/EEB 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta tokia išimtis: „Ši direktyva nepažeidžia nacionalinių nuostatų dėl ginklų nešiojimo, medžioklės arba sportinio šaudymo taikymo.“

[8] OL L 218, 2008 08 13, p. 21. Šio reglamento 14 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „Ginklai yra gaminiai, kurie gali kelti rimtą pavojų asmenų sveikatai ir saugai bei valstybių narių visuomenės saugumui. Kelioms konkrečioms ginklų rūšims, teisėtai parduodamoms vienoje valstybėje narėje, asmenų sveikatos ir saugos užtikrinimo bei nusikalstamumo prevencijos tikslu galėtų būti taikomos ribojančios nacionalinės priemonės kitoje valstybėje narėje. Tokias priemones galėtų sudaryti speciali kontrolė ir leidimai, išduodami prieš vienoje valstybėje narėje teisėtai parduodamus ginklus pateikiant į kitos valstybės narės rinką. Todėl valstybėms narėms turėtų būti leista užkirsti kelią ginklų pateikimui į jų rinką, kol nėra visapusiškai įvykdyti jų nacionaliniai procedūriniai reikalavimai.“

gegužės 13 d. Šiuo reglamentu nustatomos taisyklės ir procedūros, kurių turi laikytis valstybės narės kompetentingos institucijos, priimdamos arba ketindamos priimti 2 straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą, kuris kliudytų laisvai judėti gaminiui, kuris teisėtai parduodamas kitoje valstybėje narėje, pagal SESV 34 straipsnį.

9.6. Todėl SESV 34 ir 36 straipsniais ir Reglamentu (EB) Nr. 764/2008 jau sudaromos sąlygos užtikrinti laisvą šių produktų judėjimą Europos Sąjungos viduje, kartu atsižvelgiant į valstybių narių susirūpinimą dėl saugumo. Šiuo atžvilgiu primintina, kad Direktyva 91/477/EEB susijusi su vidaus rinkos kūrimu ir veikimu.

9.7. Taip pat primintina, kad, ES teisės aktuose nesant konkretesnių nuostatų, visiems vartotojams skirtiems produktams taikomos Direktyvos 2001/95/EB dėl bendros gaminių saugos nuostatos, kuriomis tam tikrais atvejais valstybėms narėms leidžiama pašalinti arba atšaukti iš rinkos tam tikrus pavojingus produktus.

9.8. Be to, visas kopijas įtraukus į Direktyvos 91/477/EEB taikymo sritį, šios direktyvos nuostatos visoms kopijoms būtų taikomos automatiškai. Vis dėlto reikėtų prisiminti, kad šią direktyvą iš dalies pakeitus Direktyva 2008/51/EB, ji jau taikoma kopijoms, kurios gali būti perdarytos į šaunamuosius ginklus. Tai yra tam tikri signaliniai šautuvai (arba tam tikros kopijos, paprastai skirtos šaudyti tuščiais šoviniais), kurie dėl savo išvaizdos ir gamybos būdo yra tiek panašūs į šaunamąjį ginklą, kad visi šios direktyvos reikalavimai (ženklinimas, atsekamumas, ypač šaunamųjų ginklų registracijos knyga) lengvai taikomi[9].

9.9. Išplėsti šios direktyvos taikymo sritį būtų daug sudėtingiau, nes tai reikštų, kad šių kopijų gamintojams, prekiautojams ir turėtojams turėtų būti taikomi visi šios direktyvos reikalavimai. Tačiau šiuo metu valstybės narės jau gali reikalauti leidimo laikyti, įsigyti ar perduoti tokio tipo kopiją pagal SESV 36 straipsnį.

9.10. Be to, remiantis pirmiau išdėstyta prielaida, atidumo reikalingi klausimai neabejotinai iškils minėtas kopijas skirstant pagal Direktyvos 91/477/EB I priede pateiktą sąrašą, kuriame nustatytos skirtingos šaunamųjų ginklų kategorijos.

9.11. Dėl šių priežasčių kopijos, kurių charakteristikos ir paskirtis skiriasi, neturėtų būti įtraukiamos į Direktyvos 91/477/EB taikymo sritį, nes toms kopijoms, kurios gali būti perdarytos į šaunamąjį ginklą ir gali būti laikomos šaunamuoju ginklu, šiuo metu taikoma Direktyva 2008/51/EB.

---

[9] Žr. Direktyvos 2008/51/EB 4 konstatuojamąją dalį: „Policijos operatyviniais duomenimis, Bendrijoje naudojama vis daugiau perdarytų ginklų. Todėl būtina užtikrinti, kad ginklai, kuriuos galima perdaryti, būtų įtraukti į Direktyvoje 91/477/EEB esančią šaunamojo ginklo sąvoką.“